

TYPin kautta kohti työmarkkinoita

Verkostopäällikkö Anna-Liisa Lämsä

Pohjois-Pohjanmaan TYP

Asiakkaaksi TYPiin

Kun kunnan, Kelan tai TE-toimiston asiakas on

- saanut työmarkkinatukea vähintään 300 päivää tai
- ollut yhtäjaksoisesti työttömänä
 - vähintään vuoden (yli 25-vuotiaat)
 - vähintään 6 kk (alle 25-vuotiaat)

kunta, Kela tai TE-toimisto arvioi, onko asiakas työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelun (=TYP-palvelu) tarpeessa.

Monialaisen yhteispalvelun tarpeella tarkoitetaan tilannetta, jossa asiakas tarvitsee julkisten työvoimapalvelujen lisäksi sosiaali-, terveys- ja/tai kuntoutuspalveluja ja näiden palvelujen yhteensovittamista.

TYPissä asiakkaan tilannetta tarkastellaan kokonaisvaltaisesti

Tavoitteena on työllistymisen esteiden tunnistaminen ja keinojen etsiminen niiden voittamiseen: millä keinoilla asiakkaan työllistymistä voidaan edistää?

Asiakkuus TYPissä

Selvitetään asiakkaan ammatillinen osaaminen, työllistymiseen vaikuttava sosiaalinen tilanne, terveydentila sekä työ- ja toimintakyky → asiakkaan palvelutarpeet

Suunnitellaan, millä palveluilla asiakkaan työllistymistä voidaan edistää

Palvelut ja niille asetettujen tavoitteiden toteutumisen seuranta

Nikon polku työelämään

- Nikon kohdalla ensimmäinen kysymys on, tarvitseeko hän monialaista palvelua eli onko TYP hänelle oikea palvelupaikka. TYP-asiakkuus on paikallaan mikäli työttömyys on pitkittynyt ja Niko tarvitsee muitakin palveluja kuin julkisia työvoimapalveluja.
- Nikon tarvitsemat palvelut ovat työllistymisen vaiheen palveluita: työpaikkojen etsiminen, työkokeilu, työn räätälöinti, työolosuhteiden järjestelytuki, työhönvalmennus ja palkkatukityö + palkkatuen kuntalisä.
- Nikon tarvitsemien palvelujen tuottajina voivat olla TE-palvelujen ohella kaupungin työllisyyspalvelut sekä kolmannen sektorin toimijat tai projektit

TUKI TYÖPAIKAN ETSINTÄÄN JA TYÖLLISTYMISEEN

Nikon palveluketju TYPissä (esimerkki palveluketjusta)

**Työkokeilupaikan/
työpaikan etsiminen**

Työkokeilu
Työhönvalmennus
Työnräätälöinti
Työolosuhteiden järjestäminen

Työllistyminen
Palkkatukityö
Palkkatuen
kuntalisä

Kaisan työllistymispolku

- Luovilta valmistunut kehitysvammaisen Kaisa voi tulla TYPin asiakkaaksi, mikäli hän ei ole löytänyt työpaikkaa 6 kk kuluessa valmistumisestaan
- Kaisan kohdalla TYPissä on kaksi vaihtoehtoa riippuen hänen palvelutarpeistaan
 - a) työ- ja toimintakyvyn selvittäminen ja sen pohjalta eteneminen kohti työmarkkinoita
 - b) työpaikan etsiminen ja työllistymisen tukeminen (vrt. Nikon työllistymispolku)

Tässä yhteydessä tarkastelen polkua a) vaihtoehdon pohjalta niin, että loppuosa työllistymispolusta vastaa vaihtoehtoa b)

Kaisan polku kohti työmarkkinoita

Ennen työllistämistä halutaan saada lisätietoa Kaisan työelämävalmiuksista ja toiminnasta työssä.

Tietoa hankitaan kuntouttavassa työtoiminnassa toteutettavan toiminnallisen työ- ja toimintakyvyn arvioinnin avulla.

- tieto työhön liittyvästä itsenäisyyden asteesta ja ohjauksen tarpeesta
- työtehtävien räätälöinnin tarpeet
- uusien töiden ja työtapojen oppiminen jne.

Kuntouttavan työtoiminnan jakso voidaan toteuttaa joko kokonaan tai osin myös työpaikalla ja sen jatkona voi olla vielä työkokeilujakso → työnantajalle tietoa Kaisan osaamisesta, soveltuvuudesta erilaisiin työtehtäviin ja tuen tarpeista. Tämänkaltaisella tiedolla on erittäin suuri/suuri vaikutus työnantajien palkkauspäätöksiin

Työkokeilun muuttuessa palkkatyöksi palkkatuella on olennainen merkitys työnantajan palkkauspäätökseen - suuremmasta ohjaustarpeesta, hitaammasta työssä suoriutumisesta tms. aiheutuva kompensatio

Kaisan polku kohti työmarkkinoita -esimerkki yksilöllisestä työllistymispolusta

Toiminnallinen työ- ja toimintakyvyn arviointi kuntouttavassa työtoiminnassa

- itsenäisyyden aste ja ohjauksen tarve
- työtehtävien räätälöinnin tarve
- uusien työtehtävien oppiminen

Kuntouttava työtoiminta työpaikalla/työkokeilu

- työnantajalle tietoa Kaisan osaamisesta, soveltuvuudesta erilaisiin työtehtäviin ja tuen tarpeista

Työllistyminen palkkatuettuun työhön

Tavoitteena palkkatyö, jossa työtehtävät on räätälöity Kaisan osaaminen, soveltuvuus eri työtehtäviin ja tuen tarpeet huomioiden

Oppimisen haasteista kohti työelämää

Oppimisen haasteiden syiden löytäminen ei aina ole helppoa. Esimerkiksi adhd:n tai autismin kirjoon liittyvien oppimisen vaikeuksien diagnosointi voi viedä kymmenen vuotta tai jopa kauemmin. Myös kehitysvamman diagnosointi voi jäädä peruskoulun jälkeiseen aikaan, vaikka syytä oppimisen vaikeuksiin oltaisiin etsitty jo varhaislapsuudessa.

Oppimisen haasteista kohti työelämää

Diagnoosin saaminen ja syyn löytäminen oppimisen haasteisiin on usein helpotus. Se ei kuitenkaan korjaa aiempina kouluvuosina muodostunutta negatiivista käsitystä itsestä oppijana. Myös soveltuvan uran löytämisessä on haasteensa.

Nuori voi kokea olevansa eksyksissä ja hänen vuorokausirytmensä voi olla täysin sekaisin. Tilannetta ei helpota se, että diagnoosia ei ole aina helppo hyväksyä - tarve olla samanlainen kuin muut on nuoruusiässä suurempi kuin missään muissa ikävaiheissa

Tavoitteita

- diagnoosiin sopeutuminen
- arjen- ja elämänhallinnan vahvistaminen
- soveltuvan koulutus- ja urapolun löytyminen

Oppimisen haasteista kohti työelämää – mahdollisia palveluja

Kelan järjestämä kuntoutus- ja sopeutumisvalmennus tai nuorten ammatillinen kuntoutus

Nuorten työpajatoiminta

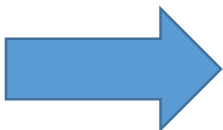
Kuntouttava työtoiminta/starttipaja

Uraohjaus

Koulutuskokeilu

Valma-koulutus

Työkokeilu

soveltuvan ja kiinnostavan alan löytäminen ja
soveltuva ammatillinen koulutus työllistymisen mahdollistajana

Oppimisen haasteista kohti työelämää

Diagnoosiin sopeutuminen

Kelan järjestämä
sopeutumisvalmennus
Nuorten ammatillinen
kuntoutus

Arjen- ja elämänhallinnan vahvistaminen

Soveltuvan koulutus- ja urapolun löytäminen

Nuorten työpaja
Kuntouttava työtoiminta/starttipaja
Uraohjaus
Valma-koulutus
Koulutuskokeilu
Työkokeilu

Kouluttautuminen
soveltuvalle ja itseä
kiinnostavalle alalle

Työllistyminen